

6. Aycicegi-Dinn A. Individualism-collectivism among Americans, Turks and Turkish immigrants to the U.S. / A. Aycicegi-Dinn, C. Caldwell-Harris // International Journal of Intercultural Relations. – № 35. – 2011. – P. 9-16.
7. Hofstede G. Cultures and Organizations: Software of the Mind / G. Hofstede // Berkshire: Mc Grwa-Hill. – 1991. – P. 188-215.
8. Hofstede G. Cultures and Organizations: Software of the Mind / G. Hofstede, G. J. Hofstede, M. Minkov // 3rd Edition. – McGraw-Hill USA. – 2010.
9. Kagitcibasi C. The autonomous-relational self: A new synthesis / C. Kagitcibasi // European Psychologist. – № 1. – 1996. – P. 180-196.
10. Bilateral migration matrix // The World Bank. – 2013. – Available at: www.econ.worldbank.org.
11. Bilateral remittance estimates // The World Bank. – 2014. – Available at: www.econ.worldbank.org.
12. Index Hofstede // Geert and Gert Jan Hofstede site. – 2010. – Available at: www.geerthofstede.eu.

Ластовецкая Р. О.

Львовский национальный университет имени Ивана Франко

КУЛЬТУРНОЕ ИЗМЕРЕНИЕ ИНДИВИДУАЛИЗМА И КОЛЛЕКТИВИЗМА КАК МОТИВАЦИОННЫЙ ФАКТОР ДЕНЕЖНЫХ ПЕРЕВОДОВ

Резюме

В статье рассматривается влияние социокультурных факторов на объемы денежных переводов мигрантов. Предпринята попытка связать измерение индивидуализма и коллективизма, который рассчитан на основе индекса Г. Гофштеде с явлением миграции. Определено влияние культурной среды страны-донора и страны-реципиента на желание и способность мигрантов переводить средства.

Ключевые слова: международная миграция, денежные переводы, индивидуализм, коллективизм, культура.

Lastovetska R. O.

Ivan Franko National University of Lviv

CULTURAL DIMENSIONS OF INDIVIDUALISM AND COLLECTIVISM AS A MOTIVATIONAL FACTOR OF REMITTANCES

Summary

In the article the influence of socio-cultural factors on the volume of remittances was investigated. The dimension of individualism-collectivism, calculated on the basis of the Hofstede index was linked with migration processes. It was identified the influence of donor and recipient country cultural environment on the willingness and ability of migrants to remit.

Keywords: international migration, remittances, individualism, collectivism, culture.

УДК 339.72

Пельо А. Б.

Институт економіки та прогнозування
Національної академії наук України

ВІРТУАЛІЗАЦІЯ СВІТОВОЇ БАНКІВСЬКОЇ СИСТЕМИ В УМОВАХ ГЛОБАЛІЗАЦІЇ

Досліджено особливості віртуалізації світового банківського сектору. Визначено основні шляхи її прояву та розглянуто проблему валютно-фінансової стабільності за можливого посилення ролі віртуальних валют у національних платіжних системах. Визначено шляхи взаємодії реальних та віртуальних платіжних систем. Розглянуто можливості регулювання схем віртуальних розрахунків, а також їх взаємодія з реальними валютно-фінансовими відносинами.

Ключові слова: віртуалізація банківського сектору, валютно-фінансові відносини, віртуальні валюти, Bitcoin.

Постановка проблеми. Питання системного розвитку глобальної банківської системи актуалізується з огляду трансформації середовища функціонування під впливом інформаційно-комунікаційних технологій та появи нео-економіки. Нео-економіка (нова економіка, електронна економіка, економіка знань) – якісний етап розвитку економіки, що характеризується інтеграцією інфосфери з галузями народного господарства, де головною цінністю стають інформаційні ресурси, знання, ІТ. За оцінками футуролога Елвіна Тофлера, нео-економіка (Третя хвиля розвитку) повністю буде сформована до 2025 р. [1]. Очевидно, що

такі перетворення видозмінюють форму глобальних фінансів, актуалізуючи проблему віртуалізації світової банківської системи.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Новітні тенденції розвитку, пов'язані з віртуалізацією економіки, є предметом дослідження таких іноземних науковців, як: Хю Пенг, Янлі Сун, Тукка Лехтімієні, Хіроші Ямагучі. Зокрема, Хю Пенг та Янлі Сун [2] досліджують питання еволюції віртуальних мереж розрахунків, Тукка Лехтімієні [3] аналізує макроекономічні показники віртуальної економіки, а Хіроші Ямагучі [4] розкриває функціональні особливості віртуальних валют в

онлайн-іграх. Інші дослідники, такі як Т. Дапп, А. Стоб, П. Врак, визначають мобільні платежі як альтернативний напрям розвитку фінансових транзакцій [5]. Крім того, спеціалістами з Групи розробки фінансових заходів боротьби з відмиванням грошей (FAFT) регулярно публікуються звіти [6] про новітні тенденції розвитку світового фінансового ринку.

Серед вітчизняних науковців, які займаються дослідженням проблем функціонування та розвитку світової валютно-фінансової системи, необхідно виділити О. Сльозко [7], О. Білорус, який розглядає проблему гіперфінансiалiзацiї свiтoвoї економiки у контексті поширення віртуальних фінансових ресурсів, наголошуючи при цьому на негативних наслідках, до яких може призвести «штучно надфінансiалiзована економiчна система свiту» [8].

Метою статті є визначення особливостей віртуалізації банківського сектору та її впливу на валютно-фінансову систему.

Виклад основного матеріалу. Характерними рисами нової економіки виступають ІТ та знання як фактор виробництва. Інформатизація робочих процесів та широке поширення електронних серверних мереж стимулюють перехід економіки у цифрову сферу функціонування. Банківський сектор не є виключенням. Трансформаційні зміни світової банківської системи зумовлені віртуалізацією.

Оксфордський словник надає визначення терміну «*Virtual*» як таке, що фізично не існує, але створено за допомогою програмного забезпечення [9]. У даному контексті віртуалізація банківського сектору – це розвиток інфраструктури (платіжні системи, мережі зв'язку) та нових фінансових інструментів на базі програмного забезпечення.

Віртуалізація світової банківської системи – феномен, зміст якого проявляється у трансформації банківської справи на базі імплементації інформаційних технологій у банківський сектор; за формою – це перехід банківського сектору в електронну площину функціонування, що виражається у наступних формах: електронний банкінг, електронні платіжні системи (внутрішні, міжнародні), а за змістом – це виникнення нових віртуальних інструментів, прикладом яких на даному етапі соціо-культурного розвитку є віртуальні схеми розрахунків, віртуальні валюти, відмінні від електронних грошей. Узагальнюючи вищевикладене, підкреслимо, що віртуалізація банківської системи має два рівні: віртуалізація операційної діяльності (за формою) та вищий рівень – виникнення нових віртуальних інструментів розрахунку (за змістом).

Детально розглянемо як віртуалізацію операційної діяльності, так і нові віртуальні інструменти, втілені у віртуальних схемах розрахунків.

Віртуалізація банківської системи дозволяє економити на операційних витратах шляхом закриття відділень і впровадження віртуальних офісів. Віртуалізація операційної діяльності представлена дистанційним виконанням операцій, таких як мобільний та Інтернет-банкінг, введенням маркетингових інновацій, управління даними на корпоративному рівні. На думку багатьох експертів, основним пристроєм доступу до Інтернет-банкінгу та серверних мереж зв'язку стануть смартфони. Дане положення підтверджують світові тенденції зростання динаміки продажу мобільних пристроїв.

Необхідно зазначити, що у зв'язку з глибоким проникненням Інтернету (графічні дані подані нижче) зростає загроза конкуренції у сфері бан-

кінгу з боку світових ІТ-гігантів, які не є банківськими установами, проте надають послуги здійснення транзакцій. Так, Google, Apple, Amazon, PayPal і Walmart розвивають власні системи здійснення мобільних та Інтернет-платежів, розширюють базу клієнтів і можуть скласти дуже серйозну конкуренцію традиційним банкам на ринку безготівкових розрахунків. У 2012 р. небанківські структури займали 6% ринку безготівкових розрахунків, а до кінця 2013 р., за оцінками, показник склав 8%. [11].

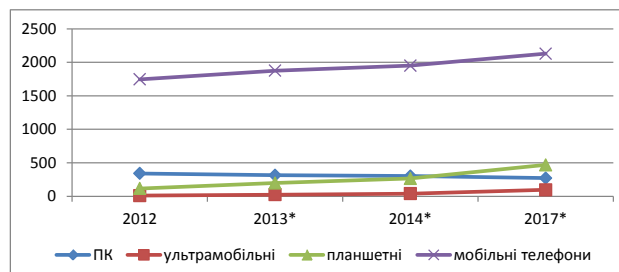

Рис. 1. Обсяги продажу пристроїв за сегментами в глобальному масштабі (тис. шт.)

Джерело: Gartner [10]

З усіх різновидів електронних банківських послуг найбільш прогресивним і зручним є Інтернет-банкінг. Для здійснення електронних платежів розроблені різноманітні способи, а саме: домашній і кооперативний банкінг (home banking, PC-banking), спеціалізовані обчислювальні мережі з додатковими функціями (Value Added Networks-VAN), торгові термінали (Point-Of-Sale terminals – POS-термінали), банкомати тощо.

У розвинених країнах Інтернет-банкінг досить швидко набув популярності серед клієнтів, переважно фізичних осіб та малого бізнесу. За оцінками Конференції Організації Об'єднаних Націй з торгівлі та розвитку (ЮНКТАД), в Західній Європі зростання користувачів Інтернет-банкінгу становить 20% на рік. В США, Німеччині, Великобританії, де Інтернет-банкінг на даний час є дуже популярним, зростання користувачів відбувається меншими темпами. За даними досліджень, в США у сфері Інтернет-банкінгу кількість власників депозитів у десяти найбільших банках країни зростає до 65 млн. А всього сплачують різні рахунки через Мережу близько 66% американських споживачів [11].

Представимо у вигляді схеми співвідношення кількості користувачів Інтернет-банкінгом із загальною кількістю жителів серед розвинених країн світу та в Україні в 2013 р.

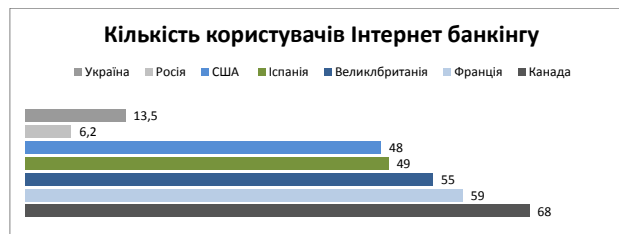

Рис. 2. Кількість користувачів Інтернет банкінгу в Україні та світі

Джерело: MForum Analytics [11]

Послуги Інтернет-банкінгу включають в себе як продукти для корпоративних клієнтів, так і різні фінансові послуги для рядових споживачів, тобто

через Інтернет можна отримати повний набір банківських послуг, за винятком видачі готівки.

В українських банках, які впровадили Інтернет-банкінг, переважають такі види Інтернет-послуг, як запит залишків за рахунком; грошові перекази; отримання виписок за рахунками; виставлення і сплата рахунків; оформлення депозиту; конвертація валюти; додаткові послуги по платіжним карткам.

Використання Інтернет-технологій у банківській діяльності, зумовлене віртуалізацією банківського сектору, видозмінює форму банківського обслуговування, призводячи до поширення дистанційного обслуговування. Розглянемо узагальнену структуру дистанційного банківського обслуговування.

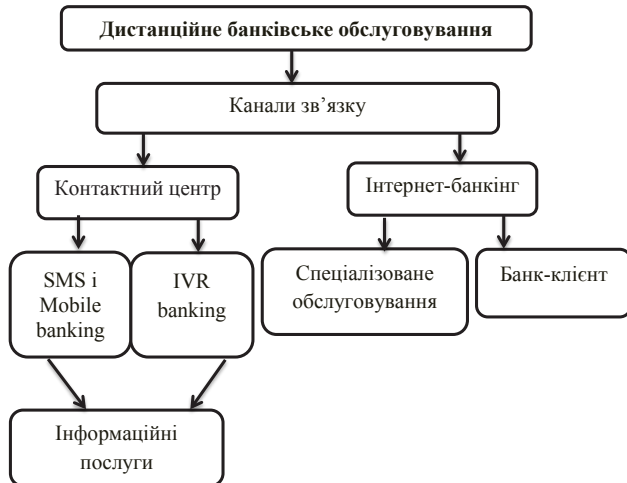

Рис. 3. Структура дистанційного банківського обслуговування

Джерело: [6]

Головною мотивацією банків у впровадженні дистанційної роботи та Інтернет-банкінгу є підвищення конкурентоспроможності. Передусім перевагою Інтернет-банкінгу є значна мінімізація витрат, адже собівартість надання банківських послуг через Інтернет значно нижче, ніж той самий показник для традиційних механізмів фінансового обслуговування. Фінансові послуги ідеально підходять для надання «у віддаленому режимі», оскільки не потребують фізичної присутності постачальника послуг і не супроводжується переміщенням матеріальних активів. Але це не означає, що широке розповсюдження Інтернет-банкінгу дозволить повністю відмовитись від відкриття та утримання філій банку, бо при наданні високоризикових послуг необхідне особисте спілкування з клієнтами та ретельний їх відбір.

Необхідно підкреслити, що разом з розвитком Інтернет-технологій іншим проявом імплементації ІКТ в операційну банківську діяльність є міжнародні платіжні системи, наприклад, SWIFT, TARGET тощо. Показовими є індекси розвитку SWIFT, що підтверджують тенденції віртуалізації. Зокрема, протягом 2013 р. спостерігалось зростання об'єму фінансового трафіку по мережі SWIFT на 10,4% в порівнянні з базовим роком, а загальна сума фінансових операцій збільшилась на 5 млрд. дол. США. Піковим показником кількості трансакцій у 2013 р. є 22,68 млн. [12].

Новим аспектом віртуалізації є виникнення та поширення віртуальних валют.

Віртуальна валюта – цифрове відображення вартості, що може виступати посередником при

обміні і функціонувати у віртуальних приватних платіжних системах; це одиниця платежу, що не має законодавчого закріплення в жодній із юрисдикцій. Віртуальна валюта не емітується державою, але виконує функцію платіжних засобів у приватних платіжних системах лише за умови згоди суб'єктів обмінних відносин. Віртуальні гроші відрізняються від *фіатних грошей* (паперові гроші та монети, законодавчо встановленні державою і визнані легальним та єдиним платіжним засобом на території країни-емітента) і від *електронних фіатних грошей* (виступають цифровим відображенням фіатних грошей держави). Крім того, необхідно наголосити, що *цифрові гроші* можуть бути відображенням як віртуальних грошей (не фіатних) так і електронних (фіатних). Зауважимо, що електронні гроші є законодавчо визнаним платіжним засобом держави, в той час як віртуальні законодавчо не закріплені на жодній із юрисдикцій [13].

Віртуальні валюти поділяються на конвертовані (відкриті), та не конвертовані (закриті). Хоча конвертованість віртуальних валют існує в тому випадку, коли один суб'єкт фінансових відносин робить запит конвертувати віртуальну валюту і контрагент погоджується виконати дану вимогу. Конвертованість віртуальних грошей не підлягає законодавчому закріпленню. З точки зору регулювання, віртуальні валюти бувають централізовані та децентралізовані (табл. 1).

Таблиця 1

Загальна класифікація віртуальних валют

	Централізована	Децентралізована
Конвертована	Адміністратор, обмінник, користувачі; може обмінюватись на фіатні гроші Приклад: WebMoney	Обмінник, користувачі (адміністратора немає); може обмінюватись на фіатні гроші Приклад: Bitcoin
Неконвертована	Адміністратор, обмінник, користувачі; не може обмінюватись на фіатні гроші Приклад: World of Warcraft Gold	Не існує

Джерело: FAFT Report Virtual currencies [13]

Поштовхом до виникнення перших віртуальних валют стали онлайн-ігри.

Необхідно підкреслити, що інтеграція віртуальних валют у світовий фінансовий ринок відбувається саме через валютний ринок. Схематично даний процес можна зобразити наступним чином:

Рис. 4. Схема інтеграції віртуальних валют у світовий фінансовий ринок

Джерело: розроблено автором

З точки зору впливу віртуальних валют на валютно-фінансову систему країни замкнута схема функціонування віртуальної валюти (неконвертована), яка фокусується на функціонуванні специфічного віртуального співтовариства (наприклад, онлайн-гра), не має жодного відношення до центрального банку і жодним чином не впливає на фінансову систему. Що стосується більш відкритих схем (частково конвертованих і повністю

конвертованих), констатуємо, що вони пов'язані з реальним сектором економіки [13]. Існує можливість спекулятивних операцій, і конвертовані віртуальні валюти можуть бути використані для покупки реальних товарів та послуг, створюючи тим самим конкуренцію традиційним платіжним засобам. Тому необхідно проаналізувати потенційний вплив схем віртуальних валют відносно основних банківських завдань: 1) стабільність цін; 2) стабільність фінансової системи; 3) стабільність платіжних систем.

Найбільш важливі проблеми, що постають перед банківським сектором в умовах функціонування віртуальних платіжних систем, є:

1. збереження одиниці розрахунку;
2. ризики, пов'язані з монетарною політикою та її адекватною імплементацією;
3. можливе спотворення грошових агрегатів.

Концептуально, що віртуальні валюти можуть впливати на стабільність цін і монетарну політику, якщо вони змінюють попит на банківські зобов'язання і втручаються в управління пропозицією грошей через операції на відкритому ринку.

У цілому віртуальні валюти можуть вплинути на стабільність цін, якщо вони істотно змінюють кількість грошей в обігу; впливають на швидкість обігу грошей та використання готівкових коштів та/або впливають на грошові агрегати; існує взаємодія між віртуальною валютою та реальною економікою.

Що стосується першого аспекту – впливу на кількість грошей в обігу – даний феномен важко оцінити через відсутність достовірної інформації щодо об'єму створення віртуальними грошима реальних платіжних засобів. Проте в принципі ці схеми працюють на передоплатній основі, тобто виникнення віртуальної валюти має місце тоді, коли реальні гроші конвертуються у віртуальні, і навпаки – віртуальна валюта поглинається, коли обмінюється назад у реальні гроші. Тому, теоретично, суттєвий вплив відсутній.

З огляду на вище зазначене пропозиція грошей повинна залишатись стабільною без суттєвих змін. Хоча необхідно зазначити два важливі моменти: по-перше, волатильність пропозиції грошей у довгостроковому періоді; по-друге, вплив пропозиції грошей на реальний грошовий сектор повинен оцінюватися після проведених конвертацій, оскільки все ж таки заявляється додаткова ліквідність внаслідок коливання обмінного курсу. У випадку з Linden Dollars Linden Lab використовувала кілька інструментів для збереження стабільного обмінного курсу. Проте з урахуванням високої волатильності обмінних курсів ситуація може вкрай різко змінитись. Bitcoin є яскравим прикладом цього.

Другим важливим питанням є вплив віртуальних валют на швидкість обертання грошової одиниці та на грошові агрегати. Швидкість обертання грошової одиниці вимірюється показником, що показує, як часто грошова одиниця витрачається на купівлю товарів і послуг, що продукує національна економіка. У короткостроковому періоді швидкість обертання є стабільною, оскільки вона залежить від інституційних та технологічних особливостей, що за короткий час не можуть бути зміненими. Проте до цього часу чітко не зрозуміло, як технологічні інновації, представлені віртуальними валютами, можуть змінити швидкість обертання валюти. В основному це залежатиме від кількості користувачів віртуальної валюти (до користувачів належать покупці, які виявляють бажання використовувати дану валюту у розрахунках та продавці, які готові її приймати).

У крайньому випадку віртуальні валюти можуть спричинити ефект заміщення грошової одиниці центрального банку, якщо вони стануть широко прийнятним засобом розрахунку. Збільшення використання віртуальних грошей може призвести до зниження попиту на «реальні» гроші, тим самим зменшуючи кількість розрахункових одиниць, необхідних для здійснення транзакцій. У зв'язку з цим широке заміщення грошей центрального банку приватно-емітованими віртуальними валютами може суттєво понизити баланс центробанків, і, як наслідок, їх здатність впливати на відсоткові ставки в короткостроковому періоді. У такому разі ЦБ доведеться використовувати різноманітні інструменти у боротьбі з новими ризиками (наприклад, спроба встановити мінімальні резервні вимоги до віртуальних валют).

Ефект заміщення також призводить до труднощів у вимірі грошових агрегатів і, як наслідок, впливатиме на відношення між грошовими агрегатами та інфляцією. Другим важливим моментом щодо впливу віртуальних валют на грошові агрегати є те, що оскільки ці валюти функціонують за межами юрисдикції центрального банку, об'єм кредиту, наданий у ВВ, може бути суттєво збільшеним. Тут криється приховане значення: рівень відсоткової ставки визначається ЦБ, у випадку кредитів у приватних платіжних засобах, ЦБ немає ніяких повноважень контролю.

Третій аспект – це взаємодія між віртуальними валютами і реальним сектором економіки. Користувачі Second Life і Bitcoin розкидані по всьому світу, і тому їх вплив необхідно інтерпретувати в глобальному масштабі. Проте якщо використання віртуальної валюти зосереджено в одній країні, тоді вона дійсно може вплинути на грошову масу в країні. Така ситуація трапилась в Китаї. Віртуальна валюта Q-coin введена компанією Tencent, що є однією із провідних операторів зв'язку в країні. QQ – система, що функціонує в Tencent і яка надає можливість здійснювати миттєві платежі у Q-coin. Віртуальна валюта може бути куплена за допомогою кредитної карти або телефонної карти. Обмінний курс фіксований. Спочатку Q-coin реалізовувалася лише з метою придбання товарів і послуг у Tencent. Згодом користувачі стали користуватися Q-coin у розрахунках між собою за схемою person to person (P2P), і деякі продавці почали приймати валюту як новий засіб платежу. Крім того, кілька онлайн-ігор платять переможцям монети, що можна обміняти на Q-coin, а на чорному ринку можлива навіть конвертація у юань. Віртуальна валюта Q-coin еволюціонувала в незаконну схему відмивання грошей. За оцінками, в обігу перебувало кілька мільярдів Q-coin, темпи росту нової ліквідності оцінювалися як 20% в рік. У червні 2009 р. китайська влада заборонила використовувати Q-coin у торгівлі реальними товарами з метою обмеження можливих ефектів на фінансову систему країни. Крім того, владою було видано чітке визначення, в якому вказувалось, що віртуальні валюти можуть використовуватися лише для купівлі та продажу віртуальних товарів та послуг, а не реальних.

Деякі експерти-аналітики зазначають, що віртуальні валюти не можуть впливати на фінансово-кредитну систему країни, оскільки функціонують поза межами системи – у віртуальному середовищі. Однак існує два ефекти, які не можна залишити поза увагою. Розглянемо їх на прикладі Bitcoin. Як зазначалось вище, віртуальні валюти можуть змінювати об'єм грошової маси та впливати на швидкість обігу грошової одиниці.

У межах функціонування Bitcoin функціонує новий платіжний інструмент Bitbills [14]. Bitbills – платіжна картка, деномінована у Bitcoin, з її допомогою можна здійснювати транзакції у звичайних магазинах, де приймають Bitcoin. Bitbills може бути заміником готівки і для здійснення транзакцій не потребує Інтернет-з'єднання. Кожна карта Bitbill містить спеціальну голограму безпеки, де зберігається QR-код. Він кодує криптографічний ключ, пов'язаний з грошима, що зберігається на карті. За допомогою цього ключа користувачі можуть переводити віртуальну ліквідність у мережу Bitcoin. За даними творців інновації, попит на Bitbill суттєво зріс, починаючи з весни 2011 р.

Це не єдина платіжна інновація, пов'язана з Bitcoin. Другим прикладом, що пов'язує Bitcoin з платіжними картами (регулярні міжнародні розрахунки), є Bitcoin 2 Credit Card [15].

Bitcoin 2 Credit Card – віртуальна кредитна картка, що може використовуватись при онлайн-купівлях, де не існує потреби у пластикових картках. Для здійснення операцій покупці використовують лише номер картки. Відповідно до провайдера, картки можуть функціонувати навіть в системі PayPal. Іншим способом пов'язати Bitcoin з регулярними платежами є збільшення балансу існуючих платіжних карток шляхом продажу Bitcoin. Операцію виведення Bitcoin з системи можна здійснити за допомогою Withdraw2Card, що надає система AurumXchange. Учасники продають свої Bitcoin на одній із торгових платформ, що використовуються для трансферних платежів між платіжними картками. Дана схема розрахунків базується на розширенні існуючого варіанту схеми транзакцій (рис. 5). Крім того, функціонує відкрита публічна система Bitcoin для здійснення операцій купівлі-продажу, метою якої є залучити якомога ширше коло учасників.

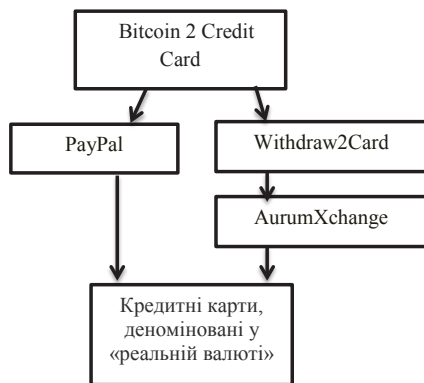

Рис. 5. Зв'язок Bitcoin з реальними та кредитними картами, деномінованими у реальній валюті

Джерело: встановлено автором за даними звіту [14; 15]

Вартість віртуальної валюти та її волатильність визначаються п'ятьма факторами:

1) пропозицією грошей та інших дій емітента, наприклад, рішення про валютну інтервенцію з метою підтримки фіксованого курсу. Як правило, курс встановлюється через bid/ask-спред, хоча, наприклад, Linden Lab також реалізує свій тип «грошової політики», яка полягає у емісії Linden Lab і продажу їх за реальні гроші, виступаючи в якості емітента і отримуючи дохід від сеньйоражу;

2) розгалуженість віртуальної мережі розрахунків. Цінність віртуальної валюти (курс) визначається кількістю користувачів, що приймають її. Відповідно, якщо зростає кількість користувачів валютою, тобто збільшується попит на неї, обмін-

ний курс зростатиме. Більш того, віртуальна валюта з низьким рівнем торгівлі є волатильнішою, оскільки транзакції невеликої кількості користувачів можуть впливати на курс;

3) інституційні засади управління віртуальною валютою;

4) репутація емітента валюти щодо виконання своїх зобов'язань. Оскільки платежі віртуальними валютами не регулюються ні центральними банками, ні комерційними, ключовим аспектом, що впливає на обмінний курс, є довіра до емітента;

5) спекуляції стосовно майбутньої вартості валюти.

Нестабільність віртуальних валют може спричинитися браком довіри, низькими об'ємами торгівлі, відсутністю законодавчого регулювання, спекуляціями та кібер-атаками. Прикладом такої нестабільності може бути динаміка Bitcoin, вартість якого сильно зростала по відношенню до долара США. Так, 1 квітня 2011 р. обмінний курс Bitcoin був USD 0,785. Станом на 8 червня 2011 р. курс становив уже USD 30,99, але різко обвалився 20 червня 2011 р. – до \$ 0,10 USD, проте 13 грудня 2011 р. курс був уже USD 3,24 [16]. Динаміка курсу Bitcoin/USD з початку існування криптовалюти до січня 2015 р. подана нижче (рис. 6).

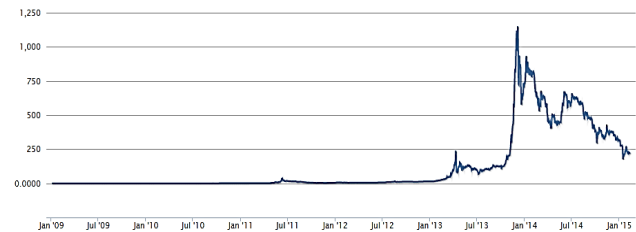

Рис. 6. Динаміка курсу Bitcoin/USD

Джерело: Bitcoin charts [16]

Волатильність курсу і одночасна нестабільність валюти є результатом непоширеності віртуальної валюти (невелика кількість користувачів), що вказує на те, що валюта немає впливу на світову валютно-фінансову стабільність у даний момент. Факт, що віртуальна валюта має лише обмінний курс і без внутрішньої вартості, може загострити проблему. Фактично користувачі обмінюють реальні гроші на комп'ютерні біти. Немає ніякого активу з внутрішньою вартістю, який би забезпечував цінність валюти. Ринку віртуальної валюти є неліквідним і ґрунтується лише на бажанні використовувати нові платіжні одиниці. Ліквідність даної валюти базується лише на бажанні інших її приймати (купувати). На даний момент схеми не передбачають кредитування, і роль банків може зводитися до того, що вони виступатимуть депозитарною установою файлових гаманців з Bitcoin, гарантуючи фінансову безпеку інноваційних валют. По суті, з огляду на обмежений зв'язок з реальною економікою, низькими об'ємами торгівлі в глобальному масштабі віртуальні валюти на даний момент не чинять прямого впливу на світову валютно-фінансову систему, оскільки віртуальні валюти функціонують за типом in-house і можуть бути класифіковані як специфічний вид транзакцій (op-us).

Висновки і пропозиції. Змістом віртуалізації світової банківської системи є конвергенція ІКТ з операційною діяльністю банківського сектору, втілюючись у розвитку міжнародних платіжних інтегрованих систем, віртуальних валют, схем

віртуальних розрахунків. Передові позиції у віртуалізації банківської сфери належатимуть мобільним пристроям, що підтверджується світовими тенденціями динаміки продажу. Виникнення і поширення віртуальних валют створює конкуренцію традиційним платіжним засобам. Серед найбільш важливих проблем, що постають перед банківським сектором в умовах функціонування віртуальних платіжних систем, є збереження оди-

ниці розрахунку; ризики, пов'язані з монетарною політикою та її адекватною імплементацією; можливе спотворення грошових агрегатів. Крім того, актуальним питанням залишається включення (або виключення) віртуальних валют у світову валютно-фінансову систему та процес регулювання їх взаємодії з реальним фінансовим сектором. У даному контексті постає питання безпеки, і не тільки інформаційної, а й фінансової.

Список літератури:

1. Тофлер Е. Третья хвиля / Е. Тофлер [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://lib.chdu.edu.ua/pdf/posibnuku/307/33.pdf>.
2. Hui Peng. Network virtual money evolution mode: moneyness, dynamics and trend / Hui Peng, Yanli Sun // International Conference «Information and Automation». – 2009. – P. 550–555.
3. Tuukka Lehtiniemi. Macroeconomic Indicators in a Virtual Economy, Master's Thesis in Economics, – 2008. – 105 p.
4. Hiroshi Yamaguchi. An Analysis of Virtual Currencies in Online Games, [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://ssrn.com/abstract=544422>.
5. Dapp Th. The future of (mobile) payments/ Thomas F.Dapp, Antie Stobbe, Patricia Wruuck// Current Issues, Global financial markets. – Deutsche bank. – 2012. – 32 p.
6. Financial flows linked to the production and trafficking of Afghan opiates. FATF Report (June, 2014) [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.fatf-gafi.org/media/fatf/documents/reports/Financial-flows-linked-to-production-and-trafficking-of-afghan-opiates.pdf>
7. Slozko O. The electronic payments as a major factor for further economic development / Olena Slozko, Anna Pelo // Economics and Sociology, 2014, Vol. 7, № 3, pp. 130–140.
8. Білорус О.Г. Гіперфінансіалізація світової економіки та її глобальні проблеми та наслідки / О.Г. Білорус // Фінанси України. – 2014. – № 10. – С. 24–31.
9. Virtual definition. Oxford dictionary / Визначення терміну «Віртуальний» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.oxforddictionaries.com/definition/english/virtual>.
10. Gartner says worldwide PC, Tablet and Mobile Phone Combined Shipments to reach 2.4 Billion units in 2013 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.gartner.com/newsroom/id2408515>.
11. MForum Analytics [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.mforum.ru>.
12. SWIFT information [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.swift.com/about_swift/company_information/company_information.
13. Virtual Currencies Key Definitions and Potential AML/CFT Risks. FATF Report (June, 2014) [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.fatf-gafi.org/media/fatf/documents/reports/Virtual-currencies-key-definitions-and-potential-AML/CFT-risks.Pdf>.
14. Bitbills [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://bitbills.com/index.html>.
15. Bitcoin 2 Credit Card [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://en.bitcoin.it/wiki/Bitcoin_2_Credit_Card.
16. Динаміка курсу Bitcoin/USD [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://blockchain.info/ru/charts/market-price?timespan=all&showDataPoints=false&daysAverageString=1&show_header=true&scale=0&address=

Пелё А. Б.

Институт экономики и прогнозирования
Национальной академии наук Украины

ВИРТУАЛИЗАЦИЯ МИРОВОЙ БАНКОВОЙ СИСТЕМЫ В УСЛОВИЯХ ГЛОБАЛИЗАЦИИ

Резюме

Исследованы особенности виртуализации мирового банковского сектора. Определены основные пути ее проявления, и рассмотрена проблема валютно-финансовой стабильности в случае возможного усиления роли виртуальных валют в национальных платежных системах. Определены пути взаимодействия реальных и виртуальных платежных систем. Рассмотрены возможности регулирования схем виртуальных расчетов, а также их взаимодействие с реальными валютно-финансовыми отношениями.

Ключевые слова: виртуализация банковского сектора, денежные агрегаты, валютно-финансовые отношения, виртуальные валюты, Bitcoin.

Pelo A. B.

Institute for Economics and Forecasting
National Academy of Sciences of Ukraine

VIRTUALIZATION OF THE GLOBAL BANKING SYSTEM IN THE CONTEXT OF GLOALIZATION

Summary

The article explores the new features of the global banking sector in the term of virtualization. The paper researches how the introduction of digital technologies transforms global monetary functioning. The author asserts believes that the phenomenon of virtual currency has to be taken into account because it exerts impact on real financial sector and can disorganize normal functioning of the global monetary system.

Keywords: virtualization of the banking sector, monetary aggregates, monetary and financial relations, virtual currency, Bitcoin